

Fyrirreika seg til fríhandilsavtalu

Myndir: Jens Chr. Vang

- Vit eiga ikki at ræðast fyri at kanna møguleikarnar fyri at seta virki á stovn í øðrum londum ella at lata aðrar seta seg niður her á landi, segði Jógvan Sundstein, løgmaður, m.a. í ólavsøkurøðuni. Vit prenta her seinna partin av røðuni. Fyrri partur var í Sosialinum týsdagin

10. Skúlamál

Inntøkur landskassans eru minkandi, tí er neyðugt at vísa stórt sparssemi á útreiðslusíðuni. Skúlaøkið, eins og øll onnur øki, má taka sín part av nevndu sparing. Tó eiga vit at leggja so til rættis, at tað ikki rakar ov meint. Landsstýrið arbeidir við nýggjari ætlan, ið hevur sum setning at spara mest møgulegt, uttan at hetta nervar virksemið stórvægis.

Ætlanin verður liðug innan stutta tíð, og verður hon viðgjørd saman við figgjarlógarruppskotinum 1991, ið landsstýrið hevur til viðgerðar.

Rættiliga nógv er hent á skúlaøkinum tey seinastu árin. Útbúgvingin fyri tey 16 til 19 ára gomlu hevur verið nógv umrødd, og ætlanin er at gera ávísar broytingar innan nevndu útbúgving. Fyri stuttum kom álit, ið mælir til at broyta bygnaðin av HF og studentaskúlanum, so at hesin skúli kann gerast meira tíðarhóskandi.

Landsstýrið hevur ætlanir um at gera nýtt lógarruppskot, grundað á viðgerð av nevnda álit, soleiðis, at nýggja lógin helst fer at virka í skúlaárinum 1991/92.

Álit, ið víðger lærugreininu føroyskt í HF og studentaskúlanum, er somuleiðis lagt fram — og verður tíkið til viðgerðar av landskúlaráðnum og landsstýrinum í næstu framtíð.

Umstøðurnar hjá vinnuskúlanum eru og verða böttar. Nevnt skal, at í Klaksvík er Tekniski skúlin útbýgdur, og eru umstøður skúlans munandi betri nú, enn tær hava verið.

Nýggj lóg um maskinskúlaútbúgving er lögð fram av landsstýrinum til tingsins viðgerð.

Samgongan hevur sett sær sum mál at byggja nýggjan maskinskúla. Hetta arbeiði fer í gongd 1. januar 1991. Landsstýrið hevur samráðst við núsitandi stýri fyri maskinskúlan um ætlaðu broytingarnar fyri stýrisskipan skúlan. Stýrið fyri skúlan og landsstýrið hava viðgjørt upplegg um at gera eitt útbúgvingarráð fyri skúlan, sum avloysir núsitandi stýri. Semja er ímillum partarnar um, hvussu hesar reglur skulu siggja út.

Byggingin av studenta- og HF skúlanum í Eysturoy verður framd, soleiðis sum samgongan setti sær fyri. Væl gongur við arbeiðnum, og alt bendir á, at skúlin gerst helst biligari at byggja, enn frammanundan mett.

Sernámsfrøðiliga ráðgevingin

Ein av uppgávunum, landsstýris-samgongan setti sær fyri, var at leggja soleiðis til rættis, at Skúlin á Trøðni í

framtíðini gjordist ein tænaustovnur hjá fólkaskúlanum. Nevndaráliði er gjørt, og kunngerðin um frálæru á hesum øki er samtykt av landsstýrinum og kunngjørd.

Landsstýrið hevur álagt landsskúla-fyrisingini at fara undir at leggja komandi skúlaár beinanvegin til rættis.

Uppskot landsstýrisins um at keypa miðhæddina frá »Grunnum« til Landsmiðstöðina fyri undirvisingarambøð, Skulabókagrunnin og Bókamiðsøluna hevur lögtingið endaliga samtykt. Landsstýrið arbeidir í løtuni við at innrætta tann partin, ið ætlaður varð Skulabókagrunninum at húsast í.

Somuleiðis verður arbeiðið við at leggja tað soleiðis til rættis, at eitt størri samstarv verður millum Landsmiðstöðina fyri undirvisingartilfar, Skulabókagrunnin og Bókamiðsøluna, ið kann bera í sær, at meira fæst burtur úr tí peningi, ið er avsettur á figgjarlóginum til útgávu av føroyskum frálærutilfari.

Ahugin millum manna, at geva út føroyskt frálærutilfar, er stórur. Hetta er galdandi bæði innan fólkaskúlan og teir hægri skúlarnar. Serliga stórur er tørvurin á tilfarin innan hægri skúlarnar.

11. Mentunarmál

Hóast skerjingar á figgjarlóginum, so fara áhugaverdar og spennandi hendingar fram á mentanarøkinum, ið føroyingar kunnu fegnaast um.

Føroyingar eiga ikki nógv víðsmikil gomul skjól, men í ár gerast vit rikari. Í august mánaða í ár fáa føroyingar vitjan av svensktum ríkisdagslimum og svenska mentamálaráðharranum, ið við sær hava Seyðabrávið, ið teir ætla at

handa føroyingum.

Danir og norðmenn samráðast í løtuni um at lata gomul skjól, ið eru frá samrikistíðini undan 1814, sum danir eiga, og sum eru á goymslu í Ríkisskjalasavninum í Keymannahavn, í varðveitslu hjá norska ríkisskjalasavninum.

Meginparturin av hesum skjølum hevur á einhvønn hátt samband við Noreg. Ein partur av skjølunum hevur tó við Føroyar og føroysk víðurskipti at gera. Hesi skjøl hava visindaligan og mentanarligan týdning fyri føroyingar.

Landsstýrið hevur tí vent sær til danskar myndugleikar, um at bera so í bandi, at skjól, ið hava føroyskan áhuga, verða latin føroyingum. Danir hava sýnt føroysku sjónarmiðnum vælvild, og avtala er gjord um, hvussu spurningurin kann verða loystur, so at áhugamálið føroyinga kunnu verða gingin á móti.

Landsstýrið hevur somuleiðis borið hetta uppá mál við norska sendiharran í Danmark, nú hann vitjaði Føroyar í summari.

Nakrir stovnar á mentanarøkinum hava vánaligar arbeiðsumstøður sum er. Orsøkin er ofta, at ongar ætlanir eru ella høluni ov vánalig. Ávis útbýgging á hesum øki — t.d. viðkan av listaskálanum — eigur tí helst at verða framd.

Løgtingið hevur samtykt, at navnaloggávan verður yvirtikin. Landsstýrið hevur boðað donsku myndugleikunum frá, at yvirtøkan verður framd 1. januar 1991. Til ta tíð, skulu vit hava gjørt ta nýggju lógina. Viðkað nevnd er sett at víðgera tað uppskot, ið nevndin, ið sat frammanundan hesari, legði úr hondum.

Landsstýrið arbeidir við at skapa nýggjar lógir fyri Sjónvarp Føroya og Útvarp Føroya. Nevndin, ið landsstýrið

hevur sett, er komin væl áleiðis við sinum arbeiði — og væntar at leggja álitid fyri landsstýrið í heyst, sum síðani leggur tað í lógarsníði til tingsins viðgerð.

Føroyar egid biskupsdømi

Samráðingar hava verið donsku ríkismyndugleikarnar um at skipa soleiðis fyri, at føroyingar í framtíðini fáa sitt egna biskupsdømi.

Arbeitt verður í løtuni við sjálvum lógarruppskotinum, ið skal leggjast fyr tingið, samstundis sum tað skal viðgerast og avgreidd av danska fólkatinginum.

Nýggjur varabiskupur verður nú valdur, men avgjørt er, at tann, ið valdur verður, gerst biskupur, tá ið lógin um egid biskupsdømi er avgreidd. Ætlanin er, at hetta skal verða gjørt innan 1. januar 1991.

Orkumál

Landsstýrið hevur veitt figgingarmøguleikar úr Oljugrunninum til útbýggingina av fjarhitaskipan í Suðurstreymoy, sum skal nýta spillhita hjá Sundsverkunum og Brennistöðini á Hjalta.

Orkuráðið arbeidir við ymiskum kann-ingum, m.a. viðvíkjandi vindorku, streymorku í Vestmannaundi og orkusparing. Landsstýrið fer at víðgera hesi mál, so hvørt úrslit fyriliggja.

13. Ferðamannavinnan

Nýggj lóg um ferðamannavinnu er samtykt í farnu tingsetu. Tíverri varð lóg-gávan samtykt so mikið seint, at hon fær ikki ta stóru ávirkan í ár. Nýggja Ferðamannaráðið, sum sambært lógin skal veljast, er ikki valt enn, men verður hetta avgreitt í næstum.

14. Almennamál

Landsstýrið hevur sett nevnt at endurskoda alla føroysku almennalóggávuna, og er nevndin farin undir arbeiðið sitt.

Skattareglurnar fyri fólk- og avlams-pensionistar verða broyttar við gildi frá 1. januar 1991. Eftir nýggju reglunum verður pensjónsgrundupphæddin skattafri.

Skipanin viðvíkjandi barnastyrki er broytt soleiðis, at frádráttur verður veittur í skattinum fyri øll børn upp til 16 ár, og ein upphædd verður gordin fyri børn undir 7 ár, sum ikki eru á barnaans-ingarstovni.

Rakstur in av stovnum undir almanna-verkinum fer at verða gjølla kannaður, og fólk verða sett til hetta endamál. Ætlanin við hesum er at fáa eina betri tænastruving, har figgjarligar